

a rozvoj schopností napomáhajících dětem při dalším osvojování vědomostí a způsobů myšlení potřebných k samostatnému řešení běžných i složitějších životních situací.

Z celkového počtu učitelek, které v navštívených mateřských školách zajišťovaly společenskovední vzdělávání, získalo 87,5 % příslušnou odbornou kvalifikaci. Podíl začínajících učitelek (ČŠI řadí do této skupiny pedagogy s délkou praxe do tří let) byl v navštívených mateřských školách 15 %, podíl učitelek s praxí delší než 35 let a důchodkyň byl 7 %.

V posouzení materiálních podmínek vzdělávání bylo školní inspekcí nejvýše hodnoceno účelné využívání pomůcek a vybavení MŠ a vytváření podmínek pro osobnostní rozvoj dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Dílčí problémy byly v některých školách (7,4 %) zjištěny v dodržování psychohygienických zásad.

V oblasti organizace, forem a metod vzdělávacích činností dominuje podpora a rozvoj samostatnosti dětí při sebeobslužných činnostech a respektování jejich individuálních potřeb. Slabší stránkou je nižší kvalita pohybových aktivit zařazovaných v rámci realizace společenskovedního vzdělávání (9 % škol). Výstupy z pozorování výuky také ukázaly, že učitelky sice vnímají podněty dětí, ale málo je využívají ke korekci svých postupů při vzdělávacích činnostech (16 % škol). Hodnocení kvality komunikace a výchovy je nejvíce vyrovnané. Při poměrně pozitivním hodnocení rozvoje komunikativních dovedností dětí se jako dílčí problém jeví forma kladení otázek.

Motivace a hodnocení dětí má relativně nejnižší průměrné hodnocení. V této oblasti bylo školní inspekcí nejvíce oceněno aktivní zapojování dětí do vzdělávacích činností a jejich propojování s reálným sociálním prostředím. Slabší stránkou v činnosti učitelek je podpora a rozvoj sebehodnocení a sebereflexe dětí, včetně využívání okamžité zpětné vazby a pozitivní práce s chybou.

3.2 Základní vzdělávání

Kritéria hodnocení úrovně podpory rozvoje sociální gramotnosti v průběhu společenskovedního vzdělávání v základních školách (ZŠ) vycházela z cílů rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) vymezených pro vzdělávací oblast *Člověk a společnost*. Školní inspekce sledovala, jakými způsoby a za jakých podmínek školy vybavují žáky znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jejich aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, a zda vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech.

3.2.1 Vedení základních škol v oblasti společenskovedního vzdělávání

Podporu rozvoje sociální gramotnosti koncepčně pojalo 89 % škol a funkčně zařadilo vzdělávací oblast *Člověk a společnost* a odpovídající problematiku průřezových témat do ŠVP. Projekty k realizaci v oblasti společenských věd naplánovalo a zařadilo do ŠVP přes 66 % škol. Vlastní hodnocení využilo k sledování a řízení kvality ve vzdělávací oblasti společenských věd pouze 51 % škol. Do celoškolského vlastního hodnocení výuky začlenilo oblast společenských věd 45 % ZŠ, do hodnotící zprávy 37 % a stejný počet škol i do jiných materiálů. Téměř 50 % škol přijalo opatření k rozvoji společenskovedního vzdělávání.

Rozhovory s vyučujícími společenskovedních předmětů ukázaly, že 89 % z nich se podílelo na tvorbě ŠVP zvláště ve svých vzdělávacích oborech a 91 % mělo možnost podstatným způsobem ovlivnit vzdělávací strategii školy. Téměř 50 % dotazovaných pedagogů se aktivně zapojilo do rozvojových a vzdělávacích projektů.